

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра громадського здоров'я та нутриціології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

_____ Лариса БАЛЬ-ПРИЛИПКО

“4” червня 2026 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри громадського здоров'я

та нутриціології

Протокол № 10 від “2” червня 2026 р.

Завідувач кафедри

_____ Олег ШВЕЦЬ

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП “Нутриціологія здорового харчування”

_____ Олег ШВЕЦЬ

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Детермінанти здоров'я та основи профілактики

Галузь знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»

Спеціальність І9 «Громадське здоров'я»

Освітня програма Нутриціологія здорового харчування

Факультет харчових наук, нутриціології та управління якістю

Розробники: Швець Олег Віталійович, завідувач кафедри громадського здоров'я та нутриціології, к.мед.н., професор, Балашов Костянтин В'ячеславович, старший викладач кафедри громадського здоров'я та нутриціології, д-р філософії (медицина)

Київ – 2026 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра громадського здоров'я та нутриціології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет харчових наук, нутриціології
та управління якістю

“4” червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
Детермінанти здоров'я та основи профілактики

Галузь знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
Спеціальність І9 «Громадське здоров'я»
Освітня програма Нутриціологія здорового харчування
Факультет харчових наук, нутриціології та управління якістю
Розробники: Швець Олег Віталійович, завідувач кафедри громадського здоров'я
та нутриціології, к.мед.н., професор, Балашов Костянтин В'ячеславович,
старший викладач кафедри громадського здоров'я та нутриціології, д-р філософії
(медицина)

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни «Детермінанти здоров'я та основи профілактики»

Дисципліна «Детермінанти здоров'я та основи профілактики» формує у студентів цілісне уявлення про закономірності формування, збереження та зміцнення здоров'я населення, а також про роль суспільства, держави та системи охорони здоров'я у цьому процесі. Особлива увага приділяється вивченню основних соціальних, економічних, поведінкових та екологічних детермінант здоров'я, а також методам оцінки стану здоров'я громад і розробці ефективних інтервенцій. Студенти опановують підходи до профілактики захворювань, просування здорового способу життя і зменшення нерівностей у сфері здоров'я на рівні населення.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	І9 «Громадське здоров'я»	
Освітня програма	Нутриціологія здорового харчування	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт / робота (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	15 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	год.
Лабораторні заняття	0 год.	год.
Самостійна робота	60 год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: сформувати комплексні компетенції щодо збереження і покращення здоров'я населення, а також вміння застосовувати набуті знання у сфері охорони здоров'я на рівні спільнот, закладів охорони здоров'я, органів влади та громадських організацій.

Перелік освітніх компонент, які передують

вивченню навчальної дисципліни (за їх наявності): немає

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність комплексно аналізувати стан громадського здоров'я, критично оцінювати джерела інформації, презентувати результати досліджень і рішень різним цільовим групам, розуміти стратегії зміцнення здоров'я та профілактики захворювань на рівні популяцій.

загальні компетентності (ЗК): здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; усно та письмово спілкуватися державною мовою; вчитися і оволодівати сучасними знаннями; шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснювати міжособистісну комунікацію та приймати обґрунтовані рішення.

спеціальні (фахові) компетентності (СК): розуміння детермінант здоров'я населення (соціальних, економічних, екологічних, поведінкових), знання системи рівнів профілактики та їх застосування, здатність до розробки, впровадження та оцінки ефективності заходів у сфері громадського здоров'я з урахуванням потреб різних груп населення

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН 1. Володіти категоріальним та методологічним апаратом сфери громадського здоров'я, використовувати відповідні методи та інструменти у професійній діяльності. ПРН 2. Критично осмислювати факти, аналізувати та узагальнювати інформацію у професійній сфері. ПРН 9. Планувати і здійснювати прикладні дослідження у сфері громадського здоров'я, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки. ПРН 11. Розуміти принципи розробки та впровадження, планувати та здійснювати заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, а також заходи спрямовані на захист та зміцнення здоров'я населення. ПРН 12. Розуміти принципи розробки та використовувати у професійній діяльності системи моніторингу і оцінки ефективності інтервенцій, програм та політик в громадському здоров'ї. ПРН 13. Брати участь у розробці стратегій, політик та заходів з громадського здоров'я, здійснювати ефективну комунікацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації з метою донесення ідей, рішень та власного досвіду до фахівців і нефахівців. ПРН16 Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів не доброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Модуль 1. Основи громадського здоров'я													
Тема 1. Громадське здоров'я: історія розвитку та оперативні функції	1-3	21	3	3			15						
Тема 2. Показники здоров'я населення.	4-7	23	4	4			15						

Джерела інформації про показники здоров'я населення													
Разом за модулем 1			7	7			30						
Модуль 2. Основні групи захворювань та їхні детермінанти													
Тема 3. Демографічні, метаболічні, поведінкові та соціальні детермінанти захворювань	8-11	23	4	4			15						
Тема 4. Комунікація	12-15	23	4	4			15						
Разом за модулем 1			8	8			30						
Усього годин			15	15			60						
Курсовий проєкт (робота) з _____ (якщо є в навчальному плані)			-	-	-		-		-	-	-		-
Усього годин													

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Громадське здоров'я: вступ. Мета, завдання та історія розвитку	1
2	Тема 2. Оперативні функції громадського здоров'я	2
3	Тема 3. Показники здоров'я популяції	2
4	Тема 4. Джерела статистичної інформації про здоров'я населення	2
5	Тема 5. Детермінанти виникнення основних причин захворюваності та смертності населення України	2
6	Тема 6. Профілактика неінфекційних захворювань	2
7	Тема 7. Комунікація з населенням: мета, завдання, виклики	2
8	Тема 8. Інформаційні засоби профілактики захворювань	2

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступне заняття	1
2	Тема 2. Оперативні функції громадського здоров'я	2
3	Тема 3. Розрахунок та порівняння показників здоров'я населення	2

4	Тема 4. Робота з онлайн-джерелами статистичної інформації про здоров'я населення	2
5	Тема 5. Основні причини захворюваності та смертності в Україні та шляхи їх подолання	2
6	Тема 6. Вибір ефективних заходів профілактики неінфекційних захворювань	2
7	Тема 7. Оцінка чинників, що впливають на комунікацію з населенням	2
8	Тема 8. Підготовка повідомлення про ризик неінфекційного захворювання	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія виникнення та оперативні функції громадського здоров'я	15
2	Соціальні та поведінкові детермінанти здоров'я	15
3	Підходи до забезпечення здоров'я населення	15
4	Шляхи реагування на надзвичайні ситуації	15
...		

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

(вибрати необхідне чи доповнити)

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист практичних робіт, проєктів.

7. Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод проєктного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебатів;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводить у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Назва		
Тема 1. Вступне заняття	Знати: Основні поняття громадського здоров'я, його	8

	мету, завдання та ключові напрями; історичні етапи становлення громадського здоров'я в світі та в Україні.	
Тема 2. Оперативні функції громадського здоров'я	Знати: Основні оперативні функції громадського здоров'я за міжнародною класифікацією (моніторинг, оцінка, просування здоров'я, профілактика тощо), приклади їх реалізації.	8
Тема 3. Розрахунок та порівняння показників здоров'я населення	Знати: Ключові показники здоров'я населення (тривалість життя, DALY, смертність, захворюваність).	8
Тема 4. Робота з онлайн-джерелами статистичної інформації про здоров'я населення	Знати: Основні онлайн-бази даних статистичної інформації про здоров'я	10
Модуль 2. Назва		
Тема 5. Основні причини захворюваності та смертності в Україні та шляхи їх подолання	Знати: Основні фактори ризику виникнення неінфекційних захворювань та методи впливу на їх поширеність.	8
Тема 6. Вибір ефективних заходів профілактики неінфекційних захворювань	Знати: Основні групи неінфекційних захворювань (серцево-судинні, цукровий діабет, рак, хронічні респіраторні хвороби); фактори ризику та підходи до профілактики.	10
Тема 7. Оцінка чинників, що впливають на комунікацію з населенням	Знати: Основи ефективної комунікації у сфері охорони здоров'я; методи адвокації, формати взаємодії з органами влади та громадськістю для просування здоров'я.	8
Тема 8. Підготовка повідомлення про ризик неінфекційного захворювання	Знати: Фактори ризику та підходи до профілактики захворювань серцево-судинної системи, цукрового діабету, онкологічних захворювань, хронічні респіраторних захворювань, підтримки психічного благополуччя населення	10
Модульна контрольна робота 1.		30
Разом за модулем 1		100
Разом за модулем 2		100
Навчальна робота	$M1 \cdot 0,7 \leq 70$	

Екзамен/залік	30	
Разом за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	
Курсовий проєкт/робота (за наявності)		0

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів їх здачі без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається виключно із дозволу лектора за наявності поважних причин: лікарняний тощо.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування з будь якого джерела чи пристрою під час контрольних робіт, екзаменів, виконання тестів тощо заборонено. Реферати повинні мати відповідні посилання на використану літературу та список використаних джерел.
Політика щодо відвідування:	Відвідування усіх видів занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн форматі виключно за погодженням із деканом факультету).

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5565>);
- покликання на цифрові освітні ресурси;
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни (якщо її передбачено навчальним планом).

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Громадське здоров'я: підручник / Грузєва Т. С., Лехан В. М., Огнєв В. А. та ін.; за заг.ред. Т. С. Грузєвої. Вінниця: Нова Книга, 2023. – 616 с.
2. Boulton ML, Wallace RB. eds. Maxcy-Rosenau-Last Public Health & Preventive Medicine, 16e. McGraw Hill; 2022.
3. Електронний курс «Діалог та медіація: Шлях до порозуміння»

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/mediacia-dialog/>

4. Електронний курс «Зміна поведінки щодо здоров'я: Від доказів до дій» <https://www.coursera.org/learn/health-behavior-change>
5. Електронний курс «Стенфордський вступ до питань харчування та здоров'я» <https://www.coursera.org/learn/food-and-health>
6. Електронний курс «Профілактика та контроль неінфекційних захворювань» <https://courses.phc.org.ua/courses/course-v1:PHC+118+2023/about>
7. Електронний курс «Як ефективно вибудовувати спілкування з пацієнтами» <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=101>
8. Електронний курс «Ефективні комунікації закладів охорони здоров'я» <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=198>
9. Overview of preventive care in adults
<https://www.uptodate.com/contents/overview-of-preventive-care-in-adults>
10. World Health Organization (2020) WHO guidelines on physical activity and sedentary behaviour
<https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/336656/9789240015128-eng.pdf>